

Kvitsøy kommune

Næringsplan 2018 – 2030

Temaplan – oktober 2018

NÆRINGSPLAN – KVITSØY KOMMUNE

2018 - 2030

Innledning

1. Kvitsøy næringsliv per 01/11-2018 – en oversikt

2. Kvitsøy – utvikling av næringsstrategien - prosessen

- 2.1. Engasjement av Blaane GGB AS/Kenneth Hansen som prosessveileder
- 2.2. Møte med gårdbrukere
- 2.3. Innledende møte med alle næringsdrivende
- 2.4. Møter og enkeltsamtaler med bedrifter/personer som driver/vil drive næring på Kvitsøy
- 2.5. Avsluttende møte med alle næringsdrivende – Kenneth Hansen presenterte sine refleksjoner og anbefalinger
- 2.6. Møter og samtaler med eksterne institusjoner som har betydning for næringsutvikling Kvitsøy

3. Innspill fra eksterne institusjoner

- 3.1. Rogaland Fylkeskommune
- 3.2. Greater Stavanger
- 3.3. Region Stavanger

4. Kommunens overordnede filosofi for samfunnsutviklingen og konsekvenser for næringsstrategien

- basert på folkemøter, politiske, eksterne og administrative vurderinger

5. Eksisterende næringsvirksomhet på Kvitsøy

- 5.1. Eksisterende bedrifter og næringsdrivende
- 5.2. Landbruk og kulturlandskap – «grønn næring»
- 5.3. Aquakultur og havbruk – «blå næring»
- 5.4. Reiseliv

6. Særskilte utfordringer

- 6.1. Planer om hotell bygging vest på Kvitsøy
- 6.2. Planlegging av framtidig bruk av næringsområdene på Krågøy

7. Merkevarer «Kvitsøy produkt»

- 7.1. Om å gjøre Kvitsøy og Kvitsøys produkter til noe helt spesielt

8. Kommunens fremtidige bidrag til næringsutvikling på Kvitsøy

- Tilknytning til eksterne samarbeids- og kompetansemiljøer
- Utvikling av intern kompetanse, både politisk og administrativt
- Kommunens økonomiske muligheter, f.eks. næringsfond

9. Handlingsplan

Innledning

Næringsplanen skal gjenspeile Kvitsøys visjoner innen næringsutvikling og skal gi svar på fremtidige utviklingsmuligheter og handlingsstrategier.

Kvitsøy er en mindre øy med få innbyggere, preget av en storartet natur og en interessant historie. Omgitt av hav, med en beliggenhet midt i Rogaland, med nærhet til Stavanger, og med fastlandsforbindelsen «Rogfast» ferdigstilt om noen år. Utviklingen av næringsvirksomhet og potensialet på Kvitsøy er betydelige.

«Kvitsøys overordnede filosofi», som folkemøtene, møtene med politikere, næringslivet og mange andre har formulert, er at Kvitsøy skal utvikle seg i tråd med sin egen historie og særpreg. Kvitsøy skal ta vare på miljøet og landskapet, og skal utvikle verdier som samhold, lojalitet og åpenhet for nye ideer. Kvitsøy skal avvikle janteloven, baksnakking skal ikke forekomme, likeså ikke «tull og tøys» som kommuneplanens prosessveileder Kenneth Hansen formulerte det.

Blaane AS, ved Kenneth Hansen har vært en av de sentrale aktører i gjennomføringen av folkemøtene, og har også vært sentral i arbeidet forut foreliggende næringsplan. I et godt samarbeid med rådmannen og andre har det blitt avholdt en rekke møter med mange forskjellige aktører som direkte eller indirekte har tilknytning til næringsutviklingen i kommunen. Alle involverte er samstemt om at Kvitsøy skal forbli en *blå-grønn* kommune.

Næringsstrategien for Kvitsøy må forsøke å balansere kommunens overordnede "blå-grønne filosofi" med regionale anbefalinger, særegne interesser til dagens næringsdrivende, interessenter for næringsetableringer og egne faglige vurderinger.

Næringsplanen skal være en veileder og et verktøy for kommunens beslutningstakere, for kommunens næringsdrivende, for regionale instanser og for fremtidens næringsaktører på Kvitsøy.

Det ble tidligere nevnt at Blaane AS har vært sentralt i arbeidet med utviklingen av en ny næringsstrategi for Kvitsøy. Etter mange møter og samlinger relatert til næringsutvikling, har Kenneth skrevet et PowerPoint foredrag som viser hans funn, ideer og anbefalinger for en spennende og bærekraftig næringsutvikling på Kvitsøy. PowerPoint foredraget skal alltid sees på, - som kreativt supplement til næringsplanen. Her er det «100-vis» av spenstige ideer. Ideer som ikke alle kan og bør realiseres, men som hjelper til å se utfordringer og et hav av muligheter. Spesielt 7 områder fremheves

1. Kvitsøy har helt unike naturgitte forutsetninger, sterke kulturelle særpreg og i særdeleshet nærhet til et stort og kjøpekraftig internasjonalt marked.
2. Sterkt og attraktivt merkevarepotensial i et marked med stor betalingsvilje - om vi tenker eksklusivt, kvalitet og gjør det tvers igjennom skikkelig.
3. Økt vilje til å samarbeide og sikre lokalt eierskap og verdiskaping, stille seg bak én felles visjon og våre verdier, og med omhu velge våre samarbeidspartnere og investorer.
4. Det er tre kategorier som spesielt må ta et ansvar for verdienes potensial; *Hav- og Landbruk, Reiseliv og Kultur*. Alle helt klart innenfor Den Blå-Grønne tenkningen.

5. Samarbeid på tvers av, økt kunnskap innen innovasjon, nettverksbygging og referanser på og utenfor Kvitsøy - privat så vel som offentlig.
6. Våge å tro på Kvitsøys særpreg, integritet og langsiktighet.
7. Skape klynger på tvers av det etablerte - for økt kreativitet, samhold, arbeidsglede og godt naboskap.

Se også vedlegg til denne planen.

«Kultur og næring» og en vel fungerende samferdselsstruktur er ikke særskilt behandlet i denne næringsplanen, men vil bli viktig tema i all prosjektarbeid som handlingsdelen av planen viser. Uten et godt kulturtilbud på stedet, og uten gode samferdselsløsninger, er bærekraftig næringsutvikling ikke mulig.

Et viktig dokument som må nevnes er Fylkeskommunens «Regionalplan for næringsutvikling Rogaland 2011 – 2020», «vilje gir vekst». Selv om Kvitsøy kommune ikke er særlig berørt av planen, er det viktig å være kjent med regionale målsettinger.

Selv om dokumentet er noe «gammel», dvs. fra 2014, gjøres det oppmerksom på IPAX rapporten «Visjoner for næringsutvikling i fbm. med Rogfast», bestilt av Kvitsøy kommune. Se vedlegg.

Kvitsøy, oktober 2018

Andreas Polster
Rådmann

Kvitsøy næringsliv per 01/11-2018 – en oversikt

Landbruk

Gnr	Navn	Produksjon	Mobnr
15 Hviding	Arnt Haaland	Sau	46849887
	Øyvind Hviding	Sau	91306848
	Knut Magne Nordbø	Sau, kjøttfe	93466471
16 Nordbø	Erling Hviding		
	Ingve Nordbø	Sau, ku (melk)	40048726
	Karl Inge Nordbø	Sau, ku (melk), gris	46796619
	Odd Nordbø		91879041
	Thomas Nordbø	Kjøttfe	93466472
	Sven Arild Hauge		91722661
17 Naustvoll	Bjarne Nordbø		91343194
	Laila Nøstvold		41209044
18 Meling	Thomas Meling		93466473
	Audun Nordbø/Ellen Ydstebø	Hest	91752601
	Martin Meling		94503309
	Ingvar Meling		91834364
19 Håland	Inger Meling		51735012
	Idar Haaland		97521859
	Mats Haaland Oftedal m. søsken		91860511
	Henrik Haaland	Sau	92656943
	Bård Pedersen		91368345
20 Ydstebø	Per Albin Ydstebø	Sau	90748835
	Otto Jan Waage	Sau	91331694
	Audun Nordbø/Ellen Ydstebø	Hest	91752601

- Oppsettet kommer fra Henrik Haaland

Havbruk

1. Grieg Seafood - lakseoppdrett på Kvitsøy (markedsfører laks som «Kvitsøy laks»)
2. Kvitsøy edelskjell - oppdrett av kamskjell og østers
3. Jarle og Olav Holgersen - fiske av hummer og krabbe
4. Brynhild og Kjell Olsen - fiske og salg av Kvitsøy komler. I dag mest «hobbyvirksomhet».

«Små industri og håndverk»

1. Thor Meling Trevare - produsent vinduer og dører
2. E. Ydstebø marine service - oppdrag angående lyst/yrkesbåter. Reparasjoner, motorskifte, mek. arbeid, dreining, hydraulikk, slipping, samotorer
3. Kvitsøy sjøtjenester - service for oppdrettsnæring og båttransport
4. Karmsund Marit. Offshore - produsent av pakninger for oljeindustrien
5. Kvitsøy Preserving AS - behandling av havbruksprodukter – ikke aktiv drift

Entreprenørvirksomhet

- 1. Nordbø maskin - stort maskinentreprenørselskap registrert på Kvitsøy, men kontor og hovedaktivitet i Stavanger (ca. 100 ansatte).
- 3. Oppussing og Sånn AS - diverse innen oppussing, hus, hage osv.
- 4. YMAS AS - maskinentreprenør, reparasjon mm. av båter

Reiseliv

- 1. Kvitsøy feriesenter - relativt stort feriesenter – ferie leiligheter + restaurant med fantastisk beliggenhet. Bobiloppstilling. 2.
 - Utleie av fritidsboliger - noen få, mindre relevant i næringssammenheng
 - Kvitsøy guiden, Rolf Skretting

Butikker

- COOP butikk på Kvitsøy - en flott COOP butikk, bygget i 2017. Ca. 4/5 årsverk.
- Frisør - nyetablering 2018, ca. 0,3 årsverk.

Konsulentvirksomhet

- Sverre Møllegard - konsulentvirksomhet innen bygg og anlegg
- Arild Tveteraas - konsulentvirksomhet innen bedriftsutvikling

Eiendomsselskaper

- Melinggarden eiendom AS - eiendomsselskap – eier Melinggarden inkl nærings- og boligbygg. Eier også ca. 35 boligtomter i sentrum av Kvitsøy
- Tveteraas AS - eiendomsselskap
- Olsen eiendom - eier bygg/tomt på Kvitsøy, inkl. Thor Meling trevare
- Kvitsøy Sydvest AS - eiendomsselskap – eier tomt på Grøningen
- Base gruppen - eiendomsselskap – eier tomt med bygning på Grøningen

2. Kvitsøy – utvikling av næringsstrategien - prosessen

2.1. Engasjement av Blaane AS/Kenneth Hansen som prosessveileder

Et omfattende arbeid med utviklingen av en ny næringsstrategi for Kvitsøy krever ikke bare mye tid, men også stor innsikt og kompetanse. Kommunen har derfor tidlig bestemt seg for å engasjere en erfaren næringsutvikler. Blaane AS ved Kenneth Hansen, som forøvrig også var involvert i folkemøtene knyttet til kommuneplanrulleringen, har en unik bakgrunn som merkevarebygger mm innen næringsutvikling. Ved siden av sine kunnskaper og kommunikasjonsevner, har rollen som «nøytral» observatør og samtalepartner vært viktig. Deltakelsen av en næringsutvikler som har ingen historikk innen Kvitsøy næringsutvikling, med en nøytral tilnærming, var en stor fordel.

I vår planlegging av prosessen vurderte vi det som viktig å komme så tidlig som mulig i kontakt med alle næringsdrivende på Kvitsøy.

2.2. Møte med gårdbrukere – juni 18

I juni 2018 var gårdbrukere på Kvitsøy invitert til en samling hvor kommunen, også kommunens landbruksavdeling, skulle lytte til innspill fra både eierne og drivere av jordene på Kvitsøy. Mange kom og det ble etter hvert en god diskusjon. Kjernen i diskusjonen ble manglende arealer for å drive lønnsomt landbruk. Og, hva skjer med den nye generasjon bønder, orker de å drive? Hvis ikke markene beites vil Kvitsøys unike kulturlandskap forsvinne. Må ikke bøndene på Kvitsøy satse på tilleggsnæringer, for eks. på turisme og tilleggsprodukter eller helt nye produkter? Kvitsøy Lam har vært en suksesshistorie, her ble det i fellesskap utviklet et merkevareprodukt. Dersom bøndene står sammen, er kreativ og viser vilje til innovasjon, og merkevarebygging, kan mye skje, også på Kvitsøy med sine begrensede arealer.

Diskusjonen viste tydelig at landbruket på Kvitsøy står overfor store utfordringer og sannsynligvis forandringer.

2.3. Innledende møte med alle næringsdrivende på Kvitsøy – juni 18

Samlingen på hummermuseet var planlagt med et foredrag hvor Kenneth Hansen skulle si noe om sine inntrykk av Kvitsøy samfunnet, ikke minst basert på folkemøtene. Samlingen skulle også gi rom for felles drøftinger. Ikke alle bedrifter møtte, men mange. Diskusjonen dreiet seg også her mye om manglende næringsarealer, spesielt og om framtidig bruk av de store næringsarealer på Krågøy. Kvitsøy har ingen næringsforening/forum og ingen næringsklynger. «Alle driver med sitt», entreprenørvirksomhet, havbruk, reiseliv, småindustri mm. Felles interesser til Kvitsøys næringsliv er stort sett begrenset til flere næringsarealer, bedre samferdsel.

Men alle oppmøtte næringslivsrepresentanter ønsket et næringsutviklingsprosjekt velkommen.

2.4. Møter og enkeltsamtaler med bedrifter/personer som driver/vil drive næring på Kvitsøy – juni til august 18

Kenneth Hansen og til dels rådmannen har rett før, og rett etter sommeren 2018, hatt møter med lederne i følgende bedrifter:

1. Grieg Seafood AS
2. Meling AS
3. Nordbø Maskin
4. Kvitsøy Sjøtjenester
5. Kvitsøy Feriesenter
6. E. Ydstebø Marine Service
7. Karmsund Maritime
8. Base Gruppen
9. Enkelte representanter for landbruk

Samtalene var viktig for å danne seg et bilde på hvor de enkelte bedrifter står i dag, hvordan de vurderer sine framtidsutsikter, og hvilke konkrete utviklingsplaner de har. Også i disse samtalene ble det tydelig at hvert enkelt foretak har sine egne utfordringer og planer. Felles visjoner er per nå stort sett fraværende.

2.5. Avsluttende møte med alle næringsdrivende – september 18

I dette møte presenterte Kenneth Hansen sine refleksjoner og anbefalinger basert på alle samlinger og møter. Hans powerpointpresentasjon omfatter 66 til dels tettskrevne slides. Kenneth viser innsikt i dagens situasjon, han er ikke redd for å konkludere og komme med mange kreative anbefaler. Som han selv sa under presentasjonen. «Skulle dere gjort alt det jeg ser av muligheter her, trenger dere 100 år». Men, selv om vi bare kan jobbe med en brøkdel av det han lister opp av gode ideer, har vi resten til å se på, vurdere, forkaste eller realisere. Kenneth Hansen har i sin presentasjon og mulighetsstudie også valgt å oppsummere og prioritere fokus, suksessmuligheter og ikke minst konkrete anbefalinger. Selve møte ble etter hvert preget mye preget av hotell spørsmålet, - skal vi være positiv eller skal vi konkludere at et slikt hotell og/eller plassering skal vi uansett ikke ha.

2.6. Møter og samtaler med eksterne institusjoner som har betydning for næringsutvikling på Kvitsøy

I løpet av mai/juni 2018 har rådmannen hatt møter med:

Kristin Reitan Husebø og Ola Saa Førland - direktør og rådgiver i «Greater Stavanger»
<https://www.greaterstavanger.com/>

Elisabeth Saupstad – direktør i reiselivsselskap «Region Stavanger»
<https://no.regionstavanger-ryfylke.com/>

Elisabeth Faret – Næringssjef i Rogaland Fylkeskommune
<http://www.rogfk.no/index.php//Om-fylkeskommunen/Organisasjonen/Naeringsavdelingen>

Dag Jøran Lønning – professor ved høgskolen for landbruk og bygdeutvikling
<http://hlb.no/>

Eivind Helland – daglig leder i BluePlanet
<https://www.blueplanet.no>

Susanne Gitlesen - Senior Vice President i IRIS

<http://www.iris.no>

Møtene med ovenstående var preget av en veldig imøtekommende holdning blant våre samarbeidspartnere. Vi hadde interessante drøftinger om Kvitsøys framtid, spesielt og i lys av Rogfast realiseringen. Det er tydelig at Kvitsøy, en øy utenfor storbyen Stavanger, har en slags «bonus». Kvitsøy er eksklusivt, og blir av alle betraktet som noe spesielt, både på grunn av naturen, historien men også på grunn av fremtidige utviklingsmuligheter. Møtene med Blue Planet, IRIS og Høgskolen for landbruk var målsettingen med møtene mest å gjøre Kvitsøy kjent for viktige aktører, dvs. å markedsføre Kvitsøy og øyas fremtidige muligheter.

3. Skriftlige innspill fra eksterne institusjoner

Fylkeskommunen, Greater Stavanger og Region Rogaland ble bedt om skriftlige innspill som skulle fokusere på Kvitsøy utviklingsmuligheter innen næring, sett fra deres ståsted. Deres kunnskaper og overordnede kompetanse må både Kvitsøy kommune og Kvitsøy næringsliv bruke i framtiden i større grad enn det vi har gjort hittil. Spesielt Fylkeskommunen har også økonomiske virkemidler, både til offentlig sektor, men også til bedrifter.

Innspillene gitt av våre viktige samarbeidspartnere er viktige, selv om de til dels er preget av den enkeltes ståsted og særlige engasjement. Innspillene av alle er drøftet internt i deres fagavdelinger. Det er valgt å gjengi kommentarene og anbefalingene ordrett og fullstendig:

3.1 Region Stavanger

Næringsutvikling i Kvitsøy kommune – innspill ved direktør Elisabeth Saupstad:

Reiselivssatsing for Kvitsøy Kommune

Kvitsøy er i dag ikke en del av Reiselivssatsingen i Rogaland og er den eneste kommune som ikke er en del av dette fellesskapet.

Med de muligheter som byr seg nå ift tilgjengelighet med Rogfast, åpner det seg opp enorme muligheter for vekst innen denne næringen.

Reiselivsnæringen er den næringen som har hatt neste størst vekst i antall sysselsatte de siste årene og er næringen med flest unge og multikulturelle arbeidstagere.

Rogaland har hatt en god vekst innen turisme de siste årene og de største markedene er Tyskland, Spania, Nederland, UK, USA og Asia. Næringen og det offentlige har stor fokus på bærekraftig utvikling og er opptatt av balanse mellom lokalbefolkning og besøkende for å ha en riktig og god vekst for fremtiden.

Kvitsøy er en Perle i Rogaland med et stort uutnyttet potensial. Med sin spektakulære natur midt ute i Havgapet, en rik kulturhistorie og tilgang på de beste råvarer rett utenfor døren ligger alt til rette for å bli et ettertraktet reisemål for fremtiden.

Det vil kreve en god Masterplan på hvilke områder en ønsker å utvikle, miljøfokus, tilgjengelighet og overnattingsmuligheter. Å bygge opp en base som utgangspunkt for Adventure Tourism vil gi mange muligheter og få gjestene til å være lengre. Å bygge opp et tilbud med temasatsing som sykkel, kajakk, matsafari, kulturvandring, osv vil gi en stor verdiskapning og gi muligheter for unge å etablere seg på øyen.

Et unikt hotellprodukt vil være viktig for å sikre en optimalisering av tilbudet. Det blir viktig å tenke posisjonering og ta utgangspunkt i et arkitektonisk bygg som i seg selv vil være reason to go. Lignende prosjekter som eks.vis Juvet og Manshausen har fullbooket år frem i tid så dette er attraktive reisemål for godt betalte målgrupper som ønsker å oppleve det autentiske og unike og som er opptatt av arkitektur og unike opplevelser.

Destinasjonsselskapene i Rogaland, henholdsvis Region Stavanger, Reisemål Ryfylke og Destinasjon Haugesund og Haugalandet jobber tett sammen for å profilere regionen nasjonalt og internasjonalt på vegne av kommunene, Fylkeskommunen og næringen.

Region Stavanger ble etablert i 2004 og er i dag et felles destinasjonsselskap for Stavanger, Sandnes, Sola, Gjesdal, Hå, Klepp, Time, Randaberg, Rennesøy, Finnøy, Sirdal, Bjerkreim, Sokndal, Lund og Egersund og har ca. 230 næringsmedlemmer. Selskapets inntekter er fordelt på 1/3 del fra kommunene og 2/3 deler fra næringen.

Region Stavanger har følgende formål (§ 1 i vedtektene)

Foretaket skal være et felles salgs- og markedsføringsorgan for bedrifter, kommuner og organisasjoner som har interesser knyttet til reiselivsnæringen og profilering av regionen.

Foretaket skal gjennom samling og koordinering av krefter og interesser arbeide for en sunn utvikling av reiselivsnæringen for å sikre økt sysselsetting og verdiskaping.

Foretaket har et ideelt formål i å være en organisasjon som gjør markedsarbeidet på vegne av kommuner og reiselivsnæring. Foretaket har ikke erverv til formål

Foretaket skal markedsføre regionen som reisemål overfor konferanse- og ferie/fritidsmarkedet, samt bidra til helhetlig markedsføring av Stavanger-regionen som bo-, arbeid- og opplevelsessted. Mål for denne innsatsen nedfelles i kontinuerlige strategi- og markedsplaner.

Foretaket skal ivareta vertskapsfunksjonen i de kommunene som har avtale om dette og ha en koordinerende funksjon for vertskapsrollen innenfor regionen. Videre skal foretaket være en aktiv pådriver for aktiviteter og prosesser som har betydning for reiselivsnæringen.

Foretaket skal være reiselivet i regionen sin representant i relevante lokale, nasjonale og internasjonale fora.

Foretaket skal kunne delta i andre virksomheter med samme formål.

Region Stavanger jobber tett regionalt med bl.a. Greater Stavanger og Næringsforeningen, og representerer kommunene og næringen i regionalt og nasjonalt planarbeid (bl.a. Strategisk næringsplan og ulike reiselivssaker).

Medlemskapet i Region Stavanger vil gi Kvitsøy deltakelse i alle våre virkeområder nevnt i vedtektene og medlemsavtalen relatert til kommunen og KRO-næringene i kommunen (kultur, reiseliv og opplevelser). Dette omfatter salg/markedsføring (nasjonalt og internasjonalt), presse/mediabearbeiding, vertskapstjenester, tilgang til nettverk og rådgivning

(bl.a. ift. lokal produktutvikling), samt regional og nasjonal næringspolitikk og påvirkningsarbeid:

Salg/markedsføring:

- Produktpresentasjon på www.regionstavanger.com, www.visitnorway.com og www.fjordnorway.com
- Linjeoppføring med alle ikke-kommersielle produkt på i den regionale "Feel free"-guiden
- Linjeoppføring med alle ikke-kommersielle produkt på regionstavanger.com
- Bruk av Region Stavangers kanaler i sosiale media
- Tilgang til den bildearkivet på regionstavanger.com
- Fototjenester for å ta nye bilder i kommunen
- Utlån av messevegg, dvd og annet presentasjonsmateriell
- Oppføring på "Hva skjer"-kalenderen på regionstavanger.com
- Oppføring i organisasjonens produktmanualer
- Fortrinnsrett til deltakelse i Region Stavangers salgs- og markedsaktiviteter
- Anbefaling ovenfor kongressarrangører, turoperatører, reisebyråer og øvrige interessenter, samt ovenfor lokalbefolkning og besøkende
- Mulighet for omtale i Region Stavanger sitt nyhetsbrev

Vertskap:

- Anbefaling ovenfor besøkende ved Turistinformasjonskontor i Stavanger og Sandnes
- Prioritering ved visningsturer, representasjoner, turer etc. for bl.a. presse/media, turoperatører og selskap i regi av Region Stavanger ved behov for transport, opplevelse, bespisning og overnatting
- Muligheter for distribusjon av egne brosjyrer i turistinformasjonene

Nettverk, rådgivning og næringspolitikk:

- Tilgang til statistikk og ulike rapporter
- Invitasjon til tema- og medlemsmøter arrangert av Region Stavanger
- Deltakelse på Region Stavangers årsmøte, prosjekter innenfor kurs/konferanse og ferie/fritid
- Deltakelse på kurset "Kjenn din region" for frontpersonell
- Rådgivning og tilgang til kompetanse ift. nærings- og reiselivsutvikling
- Tilgang til nettverket og samarbeidspartnere for Region Stavanger
- Regionalt og nasjonalt nærings-/reiselivspolitisk representasjons- og påvirkningsarbeid i- og utenfor etablerte fora og organisasjoner
- Representasjon av kommunene og næringen i regionalt og nasjonalt planarbeid og ulike reiselivsrelaterte saker

Inngangskostnaden for kommunen er kr. 100.000 for implementering i nettverket og i våre salgs- og markedskanaler, og deretter kr. 11 per innbygger per år. Næringsaktørene inngår egne medlems-avtaler etter gjeldende medlemsseter. Kommunen skal bistå Region Stavanger i arbeidet men innsalg av medlemskap til næringsmedlemmer (KRO-næringene og handel) i kommunen.

Vi ser frem til videre spennende dialog ift Reiselivsutviklingen i Kvitsøy kommune og er det noe uklart eller dere trenger ytterligere informasjon så er det bare å ta kontakt med undertegnede.

Med vennlig hilsen

Region Stavanger
Elisabeth Saupstad
Reiselivsdirektør

3.2. Rogaland fylkeskommune

Næringsutvikling i Kvitsøy kommune – innspill ved rådgiver Heidi Skifjell, etter interne avstemninger og drøftinger i næringsavdelingen:

Næringsavdelingen

Regionalplan for næringsutvikling Rogaland 2011-2020 uttrykker den langsiktige næringspolitikken i fylket. Planen er utformet i en regional dialog med aktører fra hele fylket, og med tanke på godt samvirke med andre regionale planer og nasjonal politikk.

Planen tar utgangspunkt i tunge trender som vil påvirke samfunns- og næringsutviklingen framover. Med dette som bakteppe er det valgt fem satsingsområder, hvert med egne mål, strategier og evalueringskriterier.

De fem satsingsområdene er:

- innovasjon og innovasjonsstruktur
- kompetanse og rekruttering
- internasjonalisering
- naturressurser
- infrastruktur

I tillegg til regionalplan for næringsutvikling er det utarbeidet planer og strategier på ulike temafelt. Det vises til disse i vår anbefaling til Kvitsøy kommune i kommunen sitt videre planleggingsarbeid for næringsutvikling.

Kvitsøy kommune er en av sju kommuner i Rogaland som befinner seg i sone 3 området.

Dette betyr at kommunen blir definert som en kommune med særlige distriktsutfordringer. Å øke folketallet og næringsaktiviteten blir med dette viktige satsinger det er viktig å ha fokus på.

I Kvitsøy har bl.a. landbruket og havbruket stått sterk. Fordeling av arbeidsplasser (NHO 2017) viser følgende fordeling av arbeidsplasser i Kvitsøy per 2017:

Fordeling av arbeidsplasser i Kvitsøy

Jordbruk, skogbruk og fiske	6,7 %
Bergverksdrift og utvinning	0,0 %
Industri	6,4 %
Elektrisitet, vann og renovasjon	0,0 %
Bygge- og anleggsvirksomhet	32,4 %
Varehandel, reparasjon av motorvogner	2,9 %
Transport og lagring	26,0 %
Overnattings- og serveringsvirksomhet	0,0 %
Informasjon og kommunikasjon	0,0 %
Finansiering og forsikring	0,0 %
Teknisk tjenesteyting, eiendomsdrift	1,0 %
Forretningsmessig tjenesteyting	1,0 %
Off.adm., forsvar, sosialforsikring	3,5 %
Undervisning	6,4 %
Helse- og sosialtjenester	13,8 %

Ser vi bort fra de kommunale tjenesteområdene, er Bygge – og anleggsvirksomheten den bransjen som sysselsetter flest i Kvitsøy, etterfulgt av jordbruk og fiske.

Ser vi derimot på bransjen overnattings- og serveringssteder (reiseliv), finner vi få sysselsatte eller ingen innen dette bransjeområdet. Det samme gjelder forretningsmessig tjenesteyting.

Oversikten over fordeling av arbeidsplasser i Kvitsøy kan danne et godt utgangspunkt for det videre arbeidet rundt næringsutvikling i Kvitsøy der vi i det etterfølgende vil peke på følgende vekstområder:

Landbruk og havbruk

Landbruk er og har vært en viktig næring i Kvitsøy kommune. Merkevaren «Kvitsøylam» er blant annet en kjent merkevare. Presset på areal og LNF områder i Kvitsøy kan bli sterkt presset etter Rogfast- utbyggingen, noe som kan utfordre arealene som i dag blir brukt av beitedyr og som er viktig for kulturlandskapet på Kvitsøy.

Landbruket er i omstilling og det er viktig at det tenkes nytt i næringen. Kvitsøy kommune har etter vår mening et stort potensiale i å utvikle, i tillegg til å styrke eksisterende næringsaktører, nye landbruksnæringer i en kombinasjon med utvikling av reiseliv og innen bioøkonomi. Rogaland fylkeskommune har per dags dato et forslag til strategi for Bioøkonomi i Rogaland ute på høring. Strategien skal medvirke bl.a. til økt verdiskaping og sysselsetting, styrke jordbruket og havbruket, samarbeid og koplinger mellom blå og grønn sektor mv. Kvitsøy kommune kan bli en kommune som satser på bioøkonomi da kommunen har både mye ressurser innen grønt og blått. Kvitsøy kan med dette bli en av kommunene i Rogaland som setter bioøkonomi på dagsorden i næringslivet og tenker nytt!

Det er avsatt store areal i kommuneplanen til akvakultur, både på land og i sjø. Kvitsøy har lang tradisjon for både sjøfiske og hummerfiske. Østers og kamskjell er delikatesser som i større grad kan tilbys markedet og skape nye arbeidsplasser. Produksjon og foredling av sjømat bør derfor være et område Kvitsøy bør satse videre på. I tillegg er og har Kvitsøy vært kjent for sine «Kvitsøykomler», et produkt vi mener også har et potensiale i et marked.

En satsing på forskning og utvikling kombinert med ny innovasjon (FOUI), mener vi bør prioriteres, både på landbrukssiden og på havbrukssiden. Her har Rogaland fylkeskommune gode og effektive virkemidler gjennom VRI-ordningen og Regionalt forskningsfond som kan benyttes i større grad av næringslivet i Kvitsøy. Dette gjelder også for satsinger innen bioøkonomi som allerede nevnt.

Vi viser ellers til Regionalplan for landbruk i Rogaland, Regionalplan sjøareal havbruk og Akvakulturstrategien. Alle disse kan være viktige styringsdokument for Kvitsøy i videre planlegging og utvikling av landbruk og havbruk i Kvitsøy.

Reiseliv

Utgangspunktet for en satsing på reiseliv i Kvitsøy bør baseres på Kvitsøy sin identitet og særegenhet. Vi mener Kvitsøy kan egne seg svært godt for eksempelvis sykkelturisme, vandringsturer og guidede gruppeturer. Å ta utgangspunkt i kultur, historie og natur mener vi kan være veien å gå. Det kan være en god idé å kontrollere turiststrømmen gjennom

tilrettelagte aktiviteter og unngå mye trafikk og store mengder med folk. Vi mener at Kvitsøy kan ha et stort potensialet for reiselivsutvikling, men i planlagte og kontrollerte former og med betalingsevne hos gjester som besøker kommunen. Å utvikle gode unike reiselivspakker der det tilbys overnatting, lokal mat, ulike aktiviteter (sjøfiske, besøk på Hummermuseet, vandring i kulturlandskapet, matkurs mv.) kan være en gode reiselivsopplevelser i Kvitsøy, samt å kunne møte den unike historieformidleren.

Undersøkelser viser for tiden at turister som besøker reiselivsdestinasjoner i Norge nå i større grad er på utkikk etter såkalte «locals places» som er mer stille, fredelige og som gir rom for å møte lokalbefolkningen. Vi tror slike reiselivskonsept vil bli etterspurt i større grad i tiden framover.

Destinasjonsselskapet Region Stavanger jobber med å profilere regionene nasjonalt og internasjonalt på vegne av kommunene. Et medlemskap i Region Stavanger bør vurderes, da Kvitsøy kommune vil bli satt på reiselivskartet i Rogaland, samt at destinasjonsselskapet gir råd, veiledning og kompetanse til sine medlemskommuner. I tillegg er nettverket stort.

Annet næringsliv

Bygge – og anleggsvirksomheten er en viktig næring i Kvitsøy. Med utbygging av Rogfast vil bl.a. flere velge å bosette seg på Kvitsøy. Nye miljøkrav stiller større krav til bygge – og anleggsbransjen. Her kan det videre tenkes nytt, både i form av nye energiløsninger som solcelle, vind o.a. som energikilde.

Bærekraft bør kunne gå som en rød tråd i all næringsutvikling som blir planlagt videre i Kvitsøy.

En styrking av eksisterende næringsliv ellers gjennom ulike programmet bør prioriteres. Her har både Innovasjon Norge Rogaland og næringshagene gode vekstprogram og tilskuddsordninger for næringsliv i distriktskommuner.

Kommunal tjenesteyting

Det er også viktig å videreutvikle den offentlige virksomheten og tenke ny innovasjon. Kommunen er en viktig arbeidsplass i så måte. Regionalt forskningsfond har også tilskuddsordninger til offentlig innovasjon, se <https://www.forskningsradet.no/servlet/web/prognett-vestlandet/Utlysning/RFFVEST/1254004422190>

Handlingsprogram Næring (HP Næring)

Rogaland fylkeskommunes virkemiddel «Handlingsplan Næring» er årlige tilskuddsmidler som gis til ulike utviklingsprosjekt i Rogaland. Kommunene i Rogaland er blant målgruppen for disse midlene. En del av midlene øremerkes distriktskommuner i Rogaland. Vi anbefaler Kvitsøy kommune å studere ordningen og vurdere å søke utviklingsmidler til ulike næringsprosjekt.

Alle virkemidler, regionale planer og strategier finnes på:

<http://www.rogfk.no/Vaare-tjenester/Naeringsutvikling>

Næringsavdelingen i Rogaland fylkeskommune har kompetanse på mange fagfelt, både innen landbruk, havbruk, energi, lokal samfunnsutvikling, kommuneplanlegging, forskning internasjonalisering, gründervirksomhet mv. Vi bidrar gjerne med råd og veiledning i det videre næringsutviklingsarbeidet i kommunen.

Med vennlig hilsen

Rogaland fylkeskommune

Næringsavdelingen

v/ Heidi Skifjell, rådgiver

3.3. GREATER STAVANGER

Næringsutvikling i Kvitsøy kommune – innspill ved rådgiver Ola Saua Førland, etter interne avstemninger og drøftinger i Greater Stavanger:

Kort om dagens situasjon

Med 546 innbyggere er Kvitsøy den nest minste kommunen i Rogaland. I følge SSB bor det 272 sysselsatte i kommunen og det er 332 arbeidsplasser. Kvitsøy kommune har dermed en arbeidsplassdekning 122 prosent og det er netto innpendling til kommunen (Kilde SSB).

De største arbeidsplassene er offentlige tjenester, Kystverket sin trafikksentral, samt bygg- og anleggsvirksomhet. I tillegg er det arbeidsplasser innenfor primærnæringene, transport, varehandel og noe industri. Primærnæringene omfatter både landbruk, fiske og fiskeoppdrett.

I dag er ferjen fra Mekjarvik viktigste kommunikasjonsmiddel. Ferjen tar ca. 40 minutter og har ti avganger hver vei på hverdager.

Ny situasjon med Rogfast

Rogfast, som vil bli verdens lengste undersjøiske tunnel, er forventet å stå ferdig i 2025 eller 2026. Tunnelprosjektet vil bidra til å knytte næringsliv og befolkning tettere sammen på Vestlandet. Forventet reisetid mellom Nord-Jæren og Haugalandet blir redusert med om lag 40 minutter, inkludert ventetid på ferjeleiet. Reisetiden til/ fra Kvitsøy blir redusert med om lag det samme.

Det forventes at tunnelforbindelsen vil gi økt dynamikk i næringslivet og i næringsutviklingen på Haugalandet og på Nord-Jæren. Rogfast vil binde arbeidsmarkedene nord og sør for Boknafjorden tettere sammen og legge grunnlag for et større sammenhengende arbeidsmarked.

Kvitsøy vil få en svært sentral plassering i dette bildet. Etter realiseringen av Rogfast vil Kvitsøy ligge midt i et sammenhengende bo- og arbeidsmarked som omfatter begge sidene av Boknafjorden. Kvitsøy vil da få en sentral plassering med god tilgjengelighet både fra sjøsiden og via den landfaste tunellforbindelsen.

Næringsutvikling i Stavangerregionen

Det er nylig vedtatt en revidert strategisk næringsplan for Stavangerregionen for perioden 2018-2025. Målsettingen i planen er at Stavangerregionen skal være storbyregionen i landet med størst konkurransekraft og verdiskapingsevne i landet. I dagens situasjon er det avgjørende at det skapes flere arbeidsplasser og at det utvikles en bredere og mer diversifisert næringsstruktur i regionen for at dette målet skal kunne realiseres. Flere arbeidsplasser og et mer diversifisert næringsliv er derfor planens to delmål.

Planen inneholder seks strategiske grep for å nå hovedmålsettingen og delmålene, hvorav et av disse er «*Klyngeutvikling og diversifisering*». Dette utgjør på sett og vis agendaen for omstilling og diversifisering i regionen og kan være et godt utgangspunkt for å vurdere mulighetene for en framtidsrettet næringsutvikling på Kvitsøy.

Klyngeutvikling og diversifisering

Energiklyngen og matklyngen er regionens største næringsklynger som det må legges stor innsats i å styrke og videreutvikle. I tillegg framstår reiselivsnæringen som et stadig viktigere satsningsområde. For å gi regionen et bredere næringsgrunnlag må det samtidig stimuleres til nye klyngeoppsatser og utvikling innen nye næringer.

Med utgangspunkt i naturgitte og skapte konkurransefortrinn:

- Videreutvikle energiklyngen - beholde og tiltrekke energibedrifter innen olje- og gass, fornybar, moderne kraftkrevende industri og tjenester, herunder;
 - Styrke klyngeinitiativ som Norwegian Energy Solutions, Norwegian Offshore Wind Cluster og Norwegian Mechanical Cluster
 - Etablere regionen som kompetansesenter innen vindkraft, samt ta en ledende posisjon i utvikling av flytende havvindkonsepter og leveranser av teknologi og tjenester
 - Videreutvikle matklyngen gjennom innovasjon, ny teknologi og økt samarbeid mot andre sektorer
- Styrke regionen som base for en verdensledende leverandørindustri innen akvakultur og fiskeri, herunder bedriftsnettverket Aqua Technology
- Videreføre og styrke satsingen på kongress- og arrangementsturisme, samt reiseliv med vekt på natur- og kulturbasert destinasjonsutvikling i hele regionen
- Styrke klynge- og næringsutvikling innen smartby og smarte samfunn; Arena Smart City
- Styrke klynge- og næringsutvikling basert på sikkerhets- og beredskapskompetansen i regionen; Norwegian Tunnel Safety Cluster
- Styrke klynge- og næringsutvikling basert på helse- og velferdsteknologi; Norwegian Smart Care Cluster
- Fremme regionens posisjon innen automatisering, robotisering, simulering og maritim elektronikk
- Fremme regionens posisjon innen bioøkonomi

Kilde: Strategisk næringsplan for Stavangerregionen

Med utgangspunkt i de unike naturopplevelsene som Kvitsøy har å by på er det nærliggende å se for seg at utvikling av reiselivsrelatert næringer vil kunne ha et potensial. Et viktig element i en slik satsning vil være å kunne tilby gode overnattingsfasiliteter. Gode overnattingsfasiliteter av et visst omfang vil, i tillegg til å skape arbeidsplasser i seg selv, også kunne legge grunnlag for å skape arbeidsplasser innenfor aktiviteter relatert til reiseliv. Her kan man også tenke seg at naturbaserte aktiviteter og opplevelser, i tillegg til turistmarkedet, også vil kunne ha et betydelig regionalt marked.

I forbindelse med utbyggingen av Rogfast vil det bli tilrettelagt sjønære næringsarealer med tilgang til kai. Det er derfor et viktig spørsmål hvordan disse næringsarealene kan benyttes på en god måte.

Hvis en tar utgangspunkt matklyngen, som er den ene av de to største næringsklyngene i regionen, vil næringsaktivitet relatert til fiske og/ eller oppdrettsrelatert aktivitet være nærliggende. Kvitsøy har en sentral plassering i forhold til fjordene i regionen og i en utvikling hvor havbruksnæringen søker nye områder for oppdrett lenger til havs blir lokaliseringen enda mer sentral.

Sjønære næringsarealer vil også være attraktivt for havbruksnæringen. Landbasert oppdrettsanlegg basert på RAS-teknologi (resirkulering av vann) har de senere årene blitt mer aktuelt for flere oppdrettsarter. For at dette skal kunne realiseres må området ha god tilgjengelighet for brønnbåt og det må være god tilgang på energi. Når det gjelder tilgang til energi kan det antas at det er gode muligheter for å legge til rette for selvforsyning ved bruk av fornybar energi på Kvitsøy, hvor energikildene kan være både sol, vind eller bølger.

Energi er den andre store næringsklyngen i regionen. Innenfor olje- og gass segmentet har regionen en god havne- og næringsarealstruktur representert ved Mekjarvik, Dusavik og Risavika. For Kvitsøy sitt vedkommende er det mest nærliggende å tenke på muligheter for næringsutvikling innenfor fornybar energi. De nye næringsarealene på Kvitsøy vil ha en god beliggenhet for lokalisering av servicesenter for de fire testkonsesjonene for havvind som er tildelt i nærområdet til Kvitsøy. For at dette skal kunne realiseres vil lengde og bæreevne på kaien, samt dybdeforhold ved kai og ved innseiling være avgjørende. Det antas at Stavangerregionen Havn vil være en god samtalepartner om dette.

Balansert næringsutvikling og boligbygging

Kvitsøy har allerede i dag overskudd av arbeidsplasser i forhold til antall sysselsatte som bor i kommunen og dermed netto innpendling. I lys av at det planlegges å tilrettelegge for flere arbeidsplasser bør kommunen vurdere å også legge til rette for boligbygging.

En balansert næringsutvikling og boligbygging vil kunne bidra til å redusere behovet for arbeidsreiser, og på den måten være i tråd med målsettinger for bærekraft.

- **Her slutter innleggene fra våre samarbeidspartnere.**

4. Kommunens overordnede filosofi for samfunnsutviklingen og konsekvenser for næringsstrategien

Selv om kommuneplanen i skivende stund ikke er vedtatt, har folkemøtene og flere andre møter og diskusjoner vist en stor enighet om at Kvitsøys særpreg og kvaliteter som levende og bærekraftig kystsamfunn skal bevares:

Kvitsøy skal ta vare på sin historie, sine naturgitte og historisk vokste muligheter. Kvitsøy må sikre sine muligheter, fremme positivitet, vennskap og vertskap, sikre sin egenart og naturens og menneskenes kvalitative egenskaper. Det er viktig å sikre trygghet og åpenhet i de store

endringene hele øysamfunnet står overfor på kort og lang sikt. Kvitsøy skal være et levende øysamfunn.

Verdier som åpenhet, respekt og skikkelighet skal fremmes. I fellesskap skal Kvitsøy utvikle en forståelse for øyas utfordringer og muligheter. Dette krever at Kvitsøys innbyggere tenker positivt og at alle snakker hverandre og hele øya opp. Samfunnet må ikke tillate baksnakking, janteloven må begraves.

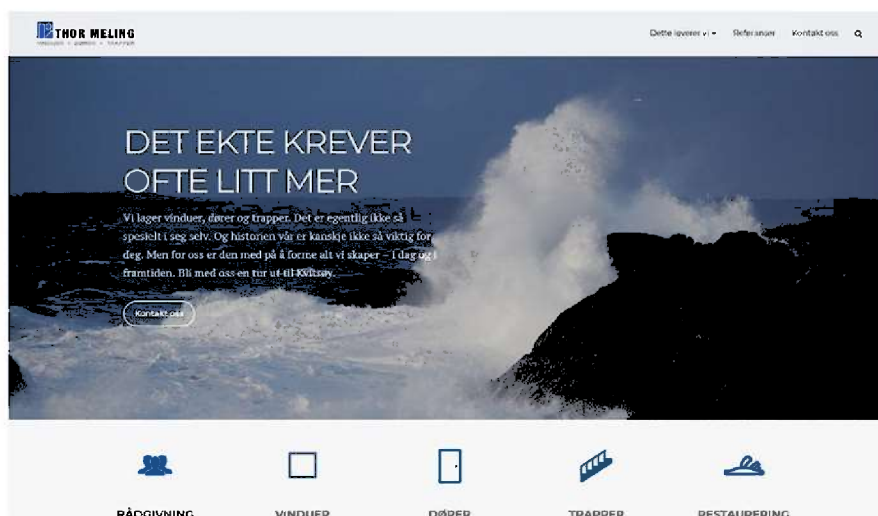
Kvitsøys betydelige kulturarv skal beskyttes og bevares, likeså øyas unike kulturlandskap.

Kvitsøy har en helt spesiell kystkultur, med helt spesiell nærhet til havet og dets muligheter og utfordringer. Kvitsøy har et unikt og spesielt kulturlandskap med idylliske, historiske bomiljøer, og rask aksess til og fra verden. Kvitsøys naturgitte og historisk vokste attraktivitet skal forvaltes med klokskap, til det beste for menneskene og landskapet.

En strategisk videreutvikling av næringslivsaktiviteter på Kvitsøy må vise respekt for overstående verdier. Dette innebærer at

- Visse typer næring er ikke aktuelt på Kvitsøy, f.eks. storindustri, plattformopphogging osv.
- Kulturlandskapet må bevares, landbruksaktiviteter må styrkes og støttes
- Havbruk og akvakultur må videreutvikles, på grunn av naturgitte forhold og Kvitsøys spesielle historie
- Reiseliv bør utvikles. På grunn av Kvitsøys størrelse bør fortrinnsvis nisjeprodukter innen reiseliv utvikles. Kvalitet er stikkordet, ikke kvantitet.
- Eksisterende næringsliv må støttes og gis muligheter for utvikling, innenfor de overordnede visjoner som nedfelles i kommuneplanen og foreliggende næringsplan.

5. Eksisterende næringsvirksomhet på Kvitsøy

Et fin eksempel for å fremheve og markedsføre kvaliteten til et Kvitsøy produkt, «Det ekte». Et bilde fra Kvitsøy naturen som symboliserer de verdier som vi ønsker at omverdenen forbinder med Kvitsøy. (fra hjemmesiden til Meling AS)

5.1. Eksisterende bedrifter og næringsdrivende

Det har vært møter og enkeltsamtaler med alle eksisterende bedrifter på Kvitsøy. Alle rapporterer at virksomheten deres har vært og er en suksess, ofte gjennom mange år. Kvitsøys

største bedrifter, Nordbø maskin og Meling AS har ekspandert betydelig, og er etter hvert viden kjent, i hvert fall i Rogaland. Nordbø maskin AS har over 100 ansatte, Meling AS er i ferd med å etablere et markedsførings- og salgskontor i Oslo. Begge bedriftene er kjent for kvalitetsprodukter.

Kvitsøy Sjøtjenester er et relativt nytt foretak innen service for havbruksnæringen, men har likevel fått utmerkelsen «Gasellebedrift», en utmerkelse som gis av Dagens Næringsliv til vekstbedrifter. Også Meling AS fikk denne utmerkelsen.

YMAS, COOP, Karmsund Maritim, E. Ydstebø Marine Servise og flere enkeltmannsforetak driver sine virksomheter med suksess.

Kvitsøy Maritime Feriesenter har i 2016 fått nye eiere og er på mange måter under oppbygging. Per i dag er feriesenteret Kvitsøys eneste reiselivsbedrift.

Innen havbruk har vi flere aktiviteter. Grieg Seafood driver et stort oppdrettsanlegg for laks, Kvitsøy Sjøtjenester driver oppdrett av kamskjell og østers og eier flere båter som har hovedsakelig oppdrag fra oppdrettsnæringen.

Innen tradisjonell fiske har Kvitsøy dessverre lite aktivitet, ser vi bort fra enkelte krabbe og hummerfiskere.

I møtene, som vår rådgiver Kenneth Hansen og rådmannen hadde med de lokale næringslivsrepresentanter, ble følgende tydelig:

- Næringslivet på Kvitsøy samarbeider bare i liten grad. Gjentatte forsøk å danne en næringsforening og et felles forum for dialog, kompetanse og samarbeid var mislykket.
- Flere bedrifter påpeker kritisk at Kvitsøy kommune ikke klarer å skaffe næringslivet nok næringsarealer.
- Men alle bedrifter er stolte på sin virksomhet, sine produkter og de resultatene de har oppnådd gjennom mange år.

I tiltaksplanen til foreliggende plan foreslås det at alle næringsforetak på og tilknyttet Kvitsøy inviteres til minst én felles samling hvert år. Målsettingen er et forpliktende og konstruktivt samarbeid og utvikling av merkevaren ”Kvitsøy Produkt”. Kvitsøy kommune, med ressurser, bør være en koordinator i oppstarten av prosjektet.

5.2. Landbruk og kulturlandskap – grønn næring

Landbruket er svært viktig for Kvitsøy. I 2017 fikk gårdbrukerne på Kvitsøy den nasjonale kulturlandskapsprisen. En pris for god skjøtsel og forvaltning av kulturlandskapet, først og fremst gjennom aktiv beite med sau på de mange øyene.

Men Kvitsøy landbruk er ikke bare lam, men også melkeproduksjon og gris.

Ingve Nordbø, en ung bonde oppvokst på Kvitsøy, har våget å bygge et nytt og moderne fjøs i 2016. En dristig satsing på «sauholmen».

Det var en stor begivenhet da Kvitsøy bøndene fikk overrakt kulturlandskapsprisen av landbruksminister Dale i 2018. «Vi har bygd opp ein velferdsstat gjennom utnytting av våre naturressursar, og bøndene på Kvitsøy er eit godt eksempel», sa minister Jon Georg Dale ved utdeling av prisen.

Tilgangen på sjøvann gjør at Kvitsøy har spesielt gode beiter, som ofte er gress oversprøytet med salt, tang og tare. Produktet KVITSØYLAM er produsert og markedsført siden 2001, og er en av Norges første merkevareprosjekter innen kjøttbransjen. En suksess som lever i beste velgående den dag i dag, og med et unikt potensial.

«Da Hotel Atlantic i Stavanger åpnet i 1952 krevde den daværende kjøkkensjef Roger Violet at lam fra Kvitsøy skulle stå på menyen.

Lam fra Kvitsøy har vært ettertraktet i mange år. Det fortelles at i den tiden det fantes mange lokale slaktere i Stavanger stod de klar da båtene la til kai med slakt for å sikre seg lammene fra Kvitsøy.»

På Kvitsøy har noen bønder, med vilje og evne til å sette en god ide ut i livet, sagt at deres lam fortjener å bli lagt merke til.

Bak merkevaren KVITSØYLAM står Kvitsøy Sau & Geit, en lag sammensatt av mange bønder på Kvitsøy. KVITSØYLAM er et godt eksempel på at samarbeid, kreativitet og innovasjonsvilje gir suksess.

Melkeproduksjon, gris, amme kyr og kjøttfe er også produkter som kommer fra Kvitsøy.

Ikke kvantitet, men kvalitet

Ivar Gaasland, Institutt for økonomi, Det samfunnsvitenskapelige Fakultet, Universitetet i Bergen, sier

«.. natur ligger godt til rette for nisjebaserte kultur- og opplevelsesprodukter. Derimot passer naturen på Vestlandet dårlig for den volumbaserte produksjonen av melk og kjøtt som det i dag satses mest på.»

Et utsagn og en indirekte anbefaling som passer godt for Kvitsøys landbruk og dens fremtidige utvikling.

Kulturlandskapet på Kvitsøy må bevares, og før eller senere må Kvitsøy bønder fokusere også på nisjeprodukter – for økt utvikling, vekst og lønnsomhet.

Gårdsturisme, økologisk drift, etablering av osteri («Kvitsøy Ost»), utnyttelse av ull fra sauene («Kvitsøy Genser») gjenkjøp av slaktekjøtt (f.eks. for salg til et lokalt feriesenter eller hotell) osv er tema som høres lite realistisk ut, men som er realisert på mange steder som ligner på Kvitsøy, fra alpelandbyer til de frisiske øyer i Holland, som i Tyskland og ikke minst om vi ser til Færøyene.

- I tiltaksdelen av foreliggende plan foreslås det å motivere og hjelpe landbruket på Kvitsøy til å videreutvikle «Kvitsøy Lam ideen», dvs. å tenke kreativt og handle innovativt. Det bør etableres en prosjektgruppe som utreder mulighetene. En slik satsing vil være helt i tråd med Kvitsøys overordnede filosofi.

5.3. Aquakultur og havbruk – blå næring

Innen akvakultur og havbruk har Kvitsøy per i dag flere store og mindre store aktører, fra Grieg Seafood til enkeltmannsforetak som fisker krabbe og hummer. Produksjonen av kamskjell og østers er eksklusivt og vil forhåpentligvis fortsette. Kvitsøy Sjøtjenester med sitt forretningsområde «sea-services» spås en god utvikling innen et etterspurt markedet.

Mulighetene innen akvakultur og havbruk generelt er nærmest ubegrenset. Havforsker Nils Roar Hareide fra forskningsstasjonen Runde Miljøsentert jobbet i 40 år med og for havet. Han har aldri tidligere opplevd det som skjer nå:

«Norge og nordmenn har alltid hentet rikdom fra havet, men nå er horisonten en annen. Produksjon av tang og tare, fiske etter ukjente arter, oppdrettsanlegg langt til havs, undersjøiske olje- og gassfabrikker og vindmøllerparker i stort omfang, gruvedrift på havbunnen. Det nye begrepet sier litt om forvandlingen: Nå snakkes det om havrommet – eller Ocean Space – ikke bare om havet.»

«Ocean farming»

Ocean farming, på norsk havbasert oppdrett, er kanskje framtidens måte til å oppdrette fisk.

Men også landbasert oppdrett utvikles kontinuerlig videre og vil i fremtiden spille en stor rolle.

«Tang og tare»

Om 10–20 år er det ventet at også nordmenn vil få smaken på dette.

Økt etterspørsel i Norge kombinert med eksport, kan bidra til at dyrking av tang og tare kan bli milliardindustri i Norge i løpet av de neste årene.

Ovenstående bilder viser bare noe av fremtiden innen havbruk. Kraftproduksjon, bølgekraft og vindkraft, vil utvikles til å bli en svært stor næring, og forskning på alger og mikroorganismer til forskjellige formål og produkter spås en stor fremtid.

Kvitsøy, med sin enestående beliggenhet rett i havet, men samtidig nær til Stavanger og Sola flyplass, med framtidens Rogfast forbindelse og «næringsarealet Krågøy», vil med riktig eksponering og markedsføring kunne huse flere av framtidens næringer.

Mye innen Havbruksnæringen er knyttet til matproduksjon. Å etablere en klynge med akvakultur virksomheter, forskningsinstitusjoner og et gastronomisk senter for sjømat vil være i tråd med Kvitsøys overordnede visjon, skape arbeidsplasser og forsterke Kvitsøys eksklusive omdømme. Forutsetningene for å realisere en slik framtid er etter ferdigstillingen av Rogfast tilstede.

Her ligger noe av Kvitsøys viktigste ”kapital og attraktivitet” – ref Kenneth Hansens refleksjoner.

Krågøy må vurderes spesielt for en slik satsing.

- I tiltaksdelen til planen foreslås det å etablere et samarbeid mellom de aktørene som allerede er i «akvakulturmarkedet» på Kvitsøy, samt de som er interesserte.

Erfaringsutveksling, kreativ tenkning og innovativ handling må stå i midtpunktet til arbeidet, ekstern faglig ekspertise må inviteres inn i gruppa.

5.4. Reiseliv

Reiseliv på og til Kvitsøy må utvikles i tråd med Kvitsøys overordnede filosofi – og særpreg. Kvitsøy har 6,3 kvadratkilometer landareal, det sier seg selv at en reiselivssatsing som sikter på volum er urealistisk og ut fra Kvitsøys overordnede filosofi ikke ønskelig.

I motsetning til volumbasert turisme har begrepet kvalitetsturisme blitt mer og mer etablert de siste årene. På oppdrag av Innovasjon Norge skrev forskere Carlo Aall og Kyrre Groven i innledningen av sin rapport *Institutt for kvalitetsturisme - Identifisering av eit kunnskapsfelt* følgende om kvalitetsturisme:

Kvalitetsturisme er eit relativt nytt omgrep i norsk samanheng. Omgrepet har nært slektskap med omgrep som berekraftig reiseliv, økoturisme, naturbasert reiseliv og bygdeturisme. Det dreier seg om eit reiseliv med høg kvalitet i opplevinga og minst moglege negative konsekvensar i høve til natur og samfunn. I ein norsk samanheng er kvalitet i opplevinga særleg knytt til det å oppleve kombinasjonen av urørt natur og eit aktivt kulturlandskap.

Hele rapporten finnes her:

https://www.vestforsk.no/sites/default/files/migrate_files/notat-3-04-kvalitetsturisme.pdf

I Danmark har Dansk Standard utgitt en veiledning for Dansk kvalitetsturisme. Denne rapporten skal være en veileder for et målrettet og systematisk arbeide med kvalitets- og serviceforbedringer i turistbransjen.

Rapporten kan lastes ned fra følgende nettside:

<https://webshop.ds.dk/da-dk/standard/vejledning-for-dansk-kvalitetsturisme-fordi-hele-oplevel>

En målrettet satsing på kvalitetsturisme tar i høy grad hensyn til miljø og historikken til stedene, til natur- og kulturbaserte opplevelser, til stedes egne produkter, til kontakt med stedenes mennesker. Turismen skal gi opplevelser knyttet til stedenes naturgitte muligheter, til fortellinger om før- og nåtid, formidlet av stedes beboere. Kvitsøy har både historiske og naturgitte muligheter som er særdeles interessant for besøkende i kategorien kvalitetsturisme. Kvitsøy har innholdet, og ikke minst vi har de mennesker som kan vise og fortelle om denne «fantastiske Øynå». Det gjenstår å ”pakke” dette på en slik måte at det bekrefter kvalitetene på Kvitsøy.

Det vi i dag forbinder med begrepet kvalitetsturisme, er helt i tråd med kommunens overordnede filosofi.

Kvalitetsturisme og planlagt hotell på vestsiden av Kvitsøy står kanskje i sterk kontrast til hverandre. Et planlagt «luksus- og konferansehotell» er i utgangspunktet ikke det som harmonerer med en tilstrebet utvikling som fokuserer på Kvitsøys uttalte målsettinger. Om det planlagte hotellet likevel kan være et positivt tilskudd til utviklingen av Kvitsøy, og Kvitsøys næringsliv, vil kort belyses i eget kapittel i foreliggende plan.

- I tiltaksdelen av planen, foreslås det å arbeide aktivt med å utvikle et konsept for kvalitetsturisme. Et slikt utviklingskonsept må se på og utvikle relevante standarder, og må inkludere eksisterende næringsliv og spesielt de som eier og driver på det meste av Kvitsøys landarealer, dvs. bøndene. Dette må være en del av hele merkevareprosjektet ”Kvitsøy-Produkt”.

6. Særskilte utfordringer

6.1. BASE Gruppens planer om hotell bygging vest på Kvitsøy

Det skal her kort fokuseres på BASE Gruppens planer om å bygge hotell på vestsiden av Kvitsøy. Selv om saken omhandles og avveies i kommuneplanens samfunns- og arealplandelen, er BASE sitt innspill såpass viktig på mange måter en *Game Changer*, at prosjektplanene også skal omhandles i næringsplanen.

BASE Gruppen beskriver sitt prosjekt slik på sine egne hjemmesider:

«Unikt i verdensmålestokk

Hotellet skal ha minimal påvirkning på det etablerte kulturlandskapet, det skal gå nærmest i ett med omgivelsene og utmarken rundt.

– Resultatet kan bli helt unikt, faktisk i verdensmålestokk. Det vil utvilsomt kunne ha en stor økonomisk og kulturell verdi for Kvitsøy. Ikke minst vil de kulturelle premissene være helt avgjørende. Hotellet vil kunne bidra med å få frem Kvitsøys interessante historie til et bredt publikum, sier han.

Ydstebø anslår at hotellet og synergieffekter vil skape mellom 50 og 100 nye arbeidsplasser i kommunen. Investeringsnivået vil være på 200 millioner kroner pluss.

Rogfast gir nye muligheter

Åpningen av verdens lengste og dypeste undersjøiske tunnel, Rogfast og Kvitsøytunnelen i 2025/26, vil gi næringslivet i kommunen nye muligheter. Kvitsøy, med sin uberørte natur og unike beliggenhet ut mot storhavet, vil i langt større grad få anledning å bringe turistnæringen til kommunen – og få ta del i det store konferansemarkedet i regionen.

Den nye tiden vil gi kommunen uante muligheter for å bygge et robust og bærekraftig samfunn.»

Fogo Island Inn på Newfoundland har blitt brukt til å vise et etter hvert verdenskjent hotell i et landskap som ligner mye på Kvitsøys vestkyst.

Nedenfor: Alfred Ydstebø fra BASE presenterer hotellplanene i et folkemøte på Kvitsøy.

Planene til BASE Gruppen er ambisiøst og spennende. Et slikt hotell vil uten tvil skape arbeidsplasser og aktivitet på Kvitsøy. Vil prosjektet harmonisere med Kvitsøys overordnede filosofi og strategi? Hvor i prosjektet er originalitetene, ligger den i arkitekturen, eller i tenkningen?

Kulturlandskapet vil berøres i betydelig grad. Vestsiden av Kvitsøy vil aldri bli helt den samme, og det uberørte blir berørt. Betyr dette at prosjektet er virkelig ødeleggende, eller er prosjektet et kulturelt tilskudd til et fra før vakkert natur- og kulturlandskap? Antall arbeidsplasser som skapes gjennom et hotell av denne størrelsen er betydelig, men vil arbeidsplassene være relevant for Kvitsøy befolkningen? Det må stilles spørsmål om nødvendig infrastruktur for et slikt hotell med vei, vann, kloakk, økt biltrafikk, parkering osv. Men kanskje disse utfordringer kan håndteres gjennom kreative løsninger som både er miljøvennlige, nyskapende og eksemplarisk. Får vi BASE Gruppen og Alfred Ydstebø med oss på kommunens strategi – kommunens plan for bevaring og videreutvikling av Kvitsøys særpreget?

Et stort hotell på Kvitsøy vil ha ringvirkninger for hele samfunnet. Hotellgjestene må tilbys andre aktiviteter på Kvitsøy en «bare» det øya kan tilby i dag. Her ligger det muligheter for Kvitsøy befolkningen og eksisterende næringsliv til å etablere kompletterende tilbud. Opplevelsestilbud, kulturelle tilbud, og gastronomiske tilbud er stikkordene. Landbruks- og havprodukter fra Kvitsøy kan tilbys hotellkjøkkenet, kanskje en stor mulighet for bøndene og det marine potensialet på Kvitsøy?

Et hotell på vestsiden, tegnet av ledende arkitekter, og tilpasset et spektakulært landskap, vil medføre betydelig fokus på øya Kvitsøy, mest sannsynlig på godt og vondt. I verste eller beste fall vil dagens besøkertallet til øya Kvitsøy etter hvert 50 dobles. Helt fantastisk eller helt forferdelig? Norsk reiseliv er inne i en viktig øvelse. Skal reiselivet fortsatt satse på volumturisme, eller er tida inne til å tenke smalt? Det sies at Preikestolen allerede er ”ødelagt” og at volummarkedet har ført hele opplevelsen ned i priskategorien.. Det samme gjelder cruisemarkedet og der flere kommuner nå takker nei.

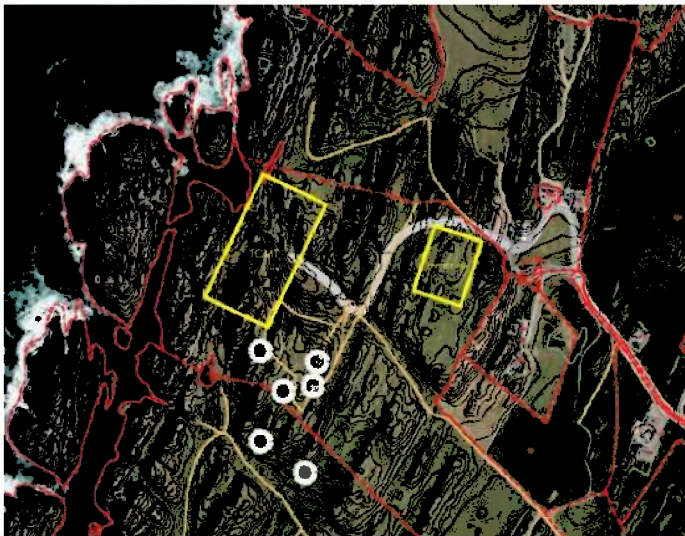
Mange kommuner i Norge ville ha utnyttet mulighetene som Kvitsøy «tilbys» av BASE Gruppen maksimalt, og kjempet om å bli en foretrukket destinasjon. Skal Kvitsøy?

Dersom Kvitsøy sir nei, hva vil den kommende generasjonen mene dersom Øynå i dag lot denne muligheten gå fra seg? På den andre siden, hva vil den kommende generasjonen si om vi sier ja til et prosjekt som inviterer til permanent besøk av velstående mennesker på konferanse og annet i Kvitsøys fineste og sårbare natur? Kvitsøy har høstet stor anerkjennelse for måten vi har forvaltet kulturlandskapet på, og landbruket har en viktig stemme oppi dette.

Hotellspørsmålet, med alle positive og negative sider, vil bli videre belyst i kommuneplanens samfunns- og arealdel. Kommunens politikere må da bestemme seg for en arealavsetning i omsøkt område. Hvis kommunestyret sier Nei, er saken avsluttet. Hvis det blir Ja, kommer innsigelsesmyndigheter på banen. Det forventes mange innsigelser til et slikt prosjekt. Så selv om Kvitsøy ønsker et slikt hotell velkommen, er det på ingen måte sikkert at det blir godtatt av innsigelsesmyndighetene.

Det antas at spørsmålet om hotell eller ikke vil dele samfunnet i pro og kontra. En unik mulighet for samfunns- og næringsutvikling på Kvitsøy vil mange mener, ødeleggende for naturen og ikke i tråd med Kvitsøys overordnede filosofi vil andre mener.

Det er viktig at avgjørelsen som etter hvert må tas ikke splitter samfunnet, at mindretallet aksepterer avgjørelsen.

Luftbildet viser foreslått området for Base Gruppens ønsket plassering av hotellet. Innspillet oppfattes som «foreløpig» plasserings forslag.

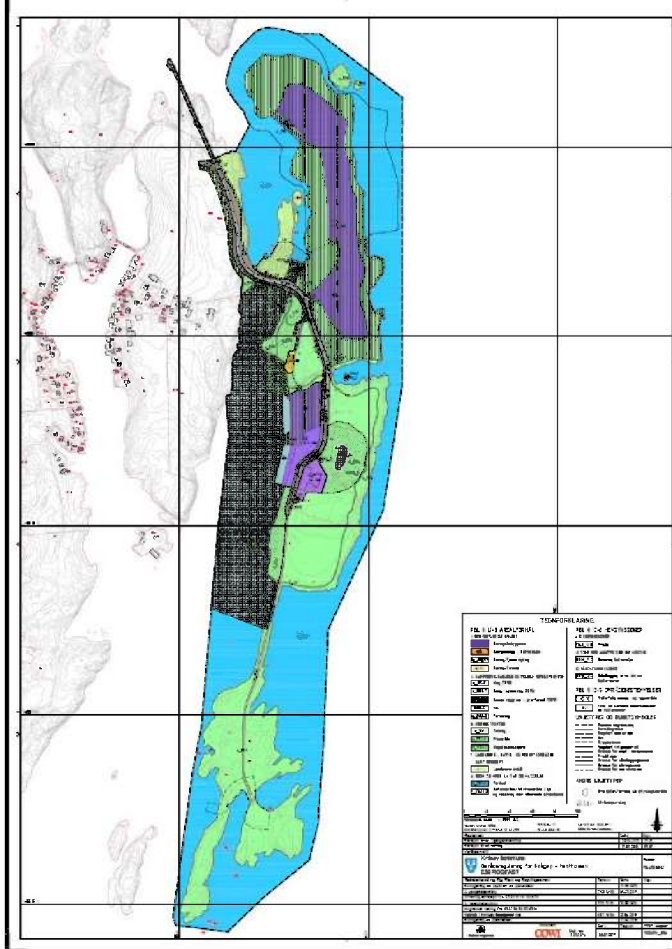
Til høyre Haalandsgården.

Bildet kommer fra Base Gruppen.

- Kommuneplanens arealdel må avklare om Kvitsøy samfunnet ønsker omsøkt hotellprosjekt velkommen. Se også handlingsplanen.

6.2. Planlegging av framtidig bruk av næringsområdene på Krågøy

Næringsarealene på Krågøy representerer uten tvil kjernen i kommunens store muligheter for omfattende næringsutvikling.

Kartet viser reguleringsplanen. Alt som er mørkeblått er regulert til næring, til sammen ca. 60 mål. Det mørkeblå arealet på nordsiden av bukta mot øst innebærer også utfyllt areal og er omkranset av «grønt». Her har Statens Veivesen forpliktet seg til terrengoppbygging og landskapsutforming. Næringsarealene blir dermed innbakt i et design, med et naturlig virkende landskap, grønt, estetisk riktig og med naturlig beskyttelse mot vær og vind. I nordre delen av regulert næringsområde, mot vest, er det satt av areal til et større kaianlegg.

Arealet til øst fra Norkring-bygget, inkl. kai, hovedbygget og et par driftsbygninger, er noe skjermet fra det store nordre næringsarealet. Sørsiden, inkl. sørøst, av Krågøy, farget lysegrønt, er LNF regulert og ikke tilgjengelig til næring. Bortsett fra til beite, altså et område i kombinasjon blått og grønt. Hestholmen er også regulert til LNF og friluftaktiviteter.

Det er ikke tvil om at Kvitsøy kommune har fått et utrolig flott, verdifullt og svært attraktivt næringsareal. Regner vi innkjøpsprisen mot leieinntektene som SVV betaler til kommunen for leie av arealene under Rogfast byggingen, har kommunen fått både arealene og bygningene omtrent gratis.

Et forsiktig anslag av en relevant salgspris, knyttet til både arealer og bygninger, vil ligge på minst 100 millioner kroner.

Hvordan utvikle Krågøy?

Krågøy næringsområdet vil bli opptatt av Statens Veivesen til ca. 2025/26. Etter at arbeidene med Rogfast er avsluttet, vil store deler av næringsområdet være klar til endelig salg/bruk. Fyllingsområdet må evt. sette seg i et par år før den kan tas i bruk.

I leieavtalen med SVV har kommunen avtalt at mindre områder av Krågøy eventuelt kan tas i bruk noen år før Rogfast er ferdigstilt. Dette vurderes fortløpende av SVV, og her er det svært viktig at Kvitsøy kommune er aktivt deltakende.

Krågøy har en særdeles gunstig beliggenhet på Kvitsøy, i umiddelbar nærhet til Rogfast innslaget, og godt skjermet mot den bebodde delen av Kvitsøy. Trafikken til og fra næringsområdet vil ikke berøre det «vanlige» veinettet på Kvitsøy.

Krågøy ligger ved sjøen, tilgangen til svært godt sjøvann er ubegrenset. I reguleringsplanen for Krågøy gis det muligheter for etablering av en ny kai. I tillegg finnes det en eksisterende kai fra Norkring tiden. Arealet har 3 næringsbygg – hovedbygget, et verkstedbygg og et lager/garasjebygg. I tillegg finnes det et «hybelhus». Dette huset ligger imidlertid i et friluftsområde på vestsiden av Krågøy.

Hovedbygget på Krågøy, med en grunnflate på ca. 1000m², er det gamle sende- og kontorbygget til Norkring. Bygget er av eldre dato, men av meget god kvalitet, og arealene er betydelige. Her kan det etableres nesten hva som helst – en unik klyngetenkning på nasjonalt nivå med alt i fra hotell, prøvekjøkken og servering, til forskningsaktiviteter innen marine arter og i samarbeid med den grønne delen av næringslivet på Kvitsøy. Mindre innendørsbassenger er f.eks. også mulig. Verkstedbygget og garasjen kan tilpasses nye næringsaktiviteter.

Næringsarealene på Krågøy er flatt, etterhvert planert og har lett tilgjengelig infrastruktur med både vei, vann og strøm. I tillegg til både sol og vind.

Området ligger dermed til rette for det meste innen næringsetablering. Alt fra industri, akvakultur og landbruk, til kontorer og ikke minst reiseliv er mulig. Kvitsøy trenger bare å ta kloke valg, velge fokus og stille oss lojale til en langsiktig satsing.

Kvitsøysamfunnet må vurdere nøye hvilke type næringsliv vi skal legge til Krågøy. Lokale aktører, spesielt innen bygg og anlegg har allerede meldt sin interesse. Også store aktører innen oppdrettsnæringen har henvendt seg.

Næringslivssatsingen på Krågøy må underordne seg Kvitsøys overordnede strategi – vår filosofi – og en blå-grønn samfunnsutvikling.

Blå-grønne næringer passer utmerket i et næringsområde som Krågøy. Det kan tenkes at det avsettes arealer rundt verksted, eksisterende kai og garasjebygg til lokale næringsbedrifter, men at Den største delen av Krågøy bør utvikles med en kombinasjon av havbruksnæring/akvakultur/forskning, matsenter for sjømat, reiselivstiltak, hotell/overnatting og lignende. Sørsiden av hovedbygget er forbehold landbruk. En slik satsing vil være i tråd med Kvitsøys målsettinger, og i tråd med alle anbefalinger fra kommunens eksterne samarbeidspartnere.

Et omfattende prosjektarbeid må avklare kommunens ønsker og føringer for videreutvikling av Krågøy og dette helt unike potensialet for Øynå.

Kommunens samarbeidspartnere, Fylkeskommunen, Greater Stavanger og Region Stavanger anbefaler unisont **blå-grønne** næringer og evt. reiseliv på Krågøy. Et utredningsprosjekt som vurderer mulighetene på Krågøy, må inkludere disse aktørene.

- I tiltaksdelen av forliggende plan foreslås det å opprette en prosjektgruppe som vurderer mulighetene for næringsutvikling på Krågøy. Prosjektet bør kunne finansieres i samarbeid med det offentlige og privat interessenter – og Kvitsøy kommune.

7. Merkevarer «Kvitsøy Produkt»

Kvitsøy har allerede i dag etablerte «merkevarer». Noen næringsaktører bruker Kvitsøy navnet aktivt i sin markedsføring. Kvitsøy Lam er viden kjent, mindre kjent er at Grieg Seafood markedsfører deler av sin lakseproduksjon som Kvitsøy Laks. Andre Kvitsøy produkter som vinduer og dører, båter bygget på Kvitsøy, eller entreprenørtjenester er også kjent for sin kvalitet.

Kvitsøy har alle forutsetninger til å markedsføre Kvitsøy *produserte* produkter som noe særskilt. Kvitsøy i seg selv er særskilt. Et merkevare-produkt er bare et vinnende merkeprodukt når det baserer seg på et budskap om sin særegenhet og sin utmerkete kvalitet – og at det er autentisk – dvs. ”sant”! «Kvitsøy Lam» blir produsert etter egendefinerte kvalitetsstandarder som inneholder særtrekk som bare kan knyttes til Kvitsøy. ”Kvitsøy Laks” markedsføres med Kvitsøy navnet fordi Kvitsøy står for begrepet «rent, friskt, ferskt og ekte».

Å markedsføre Kvitsøy produkter med et riktig og beskrivende merkevarebegrep, og med en ekthet, høyt profilert og klart definert kvalitetsstandard, vil gi Kvitsøy bedriftene et fortrinn. Kvitsøy produkter, i samspill med Kvitsøys unike natur og beliggenhet – og omgitt av hav, vil kunne bli foretrukne produkter. Dersom vi fokuserer på dette målet, kan dette oppnås. Produsentene og eierne vil ikke bare forbedre økonomien i bedriften, men skape stolthet hos medarbeidere med det produktet bedriften produserer. Et etablert merkenavn «Kvitsøy Produkt» vil medføre positive ringvirkninger ikke bare for alle næringsdrivende, men også for Kvitsøys befolkning – og for markedet. Som Kenneth Hansen sier det; Markedet kjøper ikke langer bare det du lager, men hvorfor du lager det. Samholdet styrkes, vi får sterkere og mer kreative klynger, og ikke minst felles stolthet over å bo på en helt spesiell øy – her ute i havet.

Å bygge en merkevare krever mye kunnskap og målrettet arbeid. Ikke minst er det en forutsetning at næringslivet er positive og engasjerte, og forstår verdien av slik tenkning og arbeide. Uansett må en slik prosess starte og gjennomføres med hjelp av en kvalifisert veileder. Kenneth Hansen kjenner kommunen og det lokale næringsliv etter hvert meget godt, er en av Norges «mest erfarne merkevarebyggere» og vil kunne styre en slik prosess.

- I tiltaksdelen til planen foreslås det et prosjekt «Merkevare Kvitsøy Produkt»

Lysbilde fra Kenneth Hansen sitt innspill om merkevarebygging.

8. Kommunens tidligere og fremtidige bidrag til næringsutvikling på Kvitsøy

I tidligere år har kommunen ofte blitt kritisert for å ha vært for lite aktiv i næringsutviklingsarbeidet. I den seneste tid har mye av kritikken dreiet seg om tilrettelegging av næringsarealer for eksisterende næringsliv, spesielt i forbindelse med Krågøy. En del av kritikken har sikkert vært berettiget. Noe er imidlertid basert på særegne interesser til enkelte foretak. Uansett, kommunen har spilt en rolle i næringsutviklingen, og kommer også i fremtiden til å spille en viktig rolle i en overordnet strategi for å sikre særpreget, attraktivitet og potensial som Kvitsøy representerer.

Næringsarealer

Kommunen har ved hver kommuneplanrullering lett «med lys og lykte» etter nye næringsarealer. Siden øya er ca. 6,5 kvadratkilometer og nesten alle egnete arealer er i privat hånd, har vi ikke lyktes i nok grad, bortsett fra Krågøy.

I tillegg er de aller fleste relevante arealer knyttet til landbruk, naturvern, strandsone osv. Her markerer innsigelsesmyndighetene et tydelig veto for en omregulering. I skrivende stund, og pga. av nevnte forhold, er det vanskelig å se at større områder på Kvitsøy kan reguleres til næring.

Da Norkring skulle avvikle sin aktivitet på Krågøy, var kommunen umiddelbart på banen og kjøpte hele arealet inkl. bygninger til fremtidig næringsutvikling. Forhandlet pris må betegnes som svært gunstig for kommunen. Her har vi sikret oss en betydelig kapitalbase for videre langsiktige og større investeringer for det lokale næringslivet, så vel som for samfunnet vårt.

Næringsfond

Kommunen har tidligere hatt et næringsfond finansiert av staten. Denne ordningen ble avviklet for noen år siden, men kommunens politikere ønsket fortsatt næringsutviklingsmidler på fond, dvs. tilgjengelige og «øremerkete» midler til næringsutvikling. Næringsmidler på fond og i driftsbudsjettet har vi også i dag. Det finnes egne vedtekter for bruk av næringsfond. Vedtektene åpner for både tilskudd til investeringer for enkeltbedrifter, men også for mer generelle tiltak som støtter næringsutvikling på Kvitsøy.

Samarbeid med eksterne

Kommunen er partnerkommune i Greater Stavanger og medlem i Stavanger Næringsforening. Et medlemskap i Ryfylke Næringshage ble 2017 avviklet etter 2 år med forsøkt aktivitet. Medlemskapet ble avviklet på grunn av at Ryfylke næringshage ikke fikk god nok respons fra næringslivet på Kvitsøy.

Kvitsøy kommune er i mindre grad engasjert i næringsarbeidet til Rogaland Fylkeskommune. Grunnen er ofte manglende relevans, men også kommunens manglende ressurser til adekvat oppfølging. Dette vurderes som akseptabelt og per i dag som riktig, selv om mer engasjement kunne i noen sammenhenger kan være nyttig. Kommunen er med i programmet «Skape», som gir enkeltpersoner og bedrifter rådgivning og hjelp i forbindelse med etableringen av foretak. Ellers har kommunen god kontakt med næringsavdelingen i Fylkeskommunen.

Kvitsøy kommunens kompetanse innen næringsutvikling

De aller fleste kommuner ivaretar næringsutvikling gjennom eierskap eller partnerskap i interkommunale selskaper, i vårt område f.eks. Greater Stavanger eller Ryfylke Næringshage.

Få kommuner har egne næringskonsulenter eller avdelinger. Næringsbedrifter i de fleste kommuner er tilknyttet lokale næringsforeninger som fremmer sine og medlemmenes behov.

Kvitsøys næringsbedrifter har ved flere anledninger prøvd å etablere en næringsforening, men aldri lykkes.

Rådmannen og til dels ordfører har vært ansvarlig for næringsutviklingen til Kvitsøy kommune.

De kommende år vil bety svært mye for næringsplanlegging og næringsutvikling for Kvitsøy. Både Rogfast og Krågåy vil gi Kvitsøy store muligheter, men også utfordringer. På et tidspunkt bør kommunen ansette eller engasjere en medarbeider som planlegger hvordan disse utfordringene kan håndteres. Han bør også markedsføre Kvitsøy som foretrukket sted for de type næringsetableringer som samsvarer med Kvitsøys overordnede filosofi. Stillingen kan gjerne tillegges også oppgaver innen generell samfunnsutvikling. En slik stilling bør være tidsbegrenset, dvs. en prosjektstilling.

- I tiltaksdelen av forliggende plan foreslås det å opprette en prosjektstilling/engasjement for en næringsutvikler – for det eksisterende og for det nye næringslivet på Øynå.

Handlingsplan

Foreliggende plan er en temaplan. Ingenting som vedtas nå er forpliktende for kommunen. Alt kan og bør vurderes og revideres når tiden er inne for å iverksette tiltak. Det skal huskes at utviklingen er i stadig forandring, at nye tider krever ofte andre vinklinger, tiltak.

Av disse grunner skal følgende handlingsplan vise tiltak som er relevant ut fra dagens vurdering.

1. Hotellabling Kvitsøy vest, foreslått av BASE Gruppen, Alfred Ydstebø

1.1. Målsetting: Avklaringen om kommunen ønsker å avsette foreslått areal til hotell diskuteres og vedtas i behandlingen av kommuneplanens samfunns- og arealdel.

1.2. Oppfølgingsansvar:	Kommunens planavdeling
1.3. Vedtaksansvar:	Kommunestyret
1.4. Hindringer:	Innsigelsesmyndigheter
1.5. Tidsperspektiv:	Kommens avgjørelse i første kvartal 2019

2. Samarbeid og samhandling med eksisterende næringsliv på Kvitsøy

1.1. Målsetting: Alle næringslivsaktører inviteres til minst en årlig samling med kommunen administrative og politiske ledelse. Målsettingen er å styrke samarbeidet og utvikle en felles forståelse for hverandres utfordringer og muligheter.

1.2. Oppfølgingsansvar:	Rådmann/ordfører
1.3. Tidsperspektiv:	Første samling i første halvår 2019

3. Utvikling av landbruk på Kvitsøy – grønn næring

1.1. Målsetting: Alle landbruksaktører inviteres til et prosjektarbeid med målsettingen om å utvikle nye ideer for aktiviteter knyttet til «grønn næring». Bevaring av kulturlandskapet og fokus på nye bærekraftige tilleggsnæringer knyttet til landbruket er målsetting.

1.2. Oppfølgingsansvar:	Landbruksavdelingen, rådmann/ordfører
1.3. Tidsperspektiv:	Første samling i første halvår 2019

4. Utvikling av havbruk/akvakultur på Kvitsøy – blå næring

4.1. Målsetting: Alle aktører innen havbruk/akvakultur inviteres til et prosjektarbeid med målsetting om å styrke samarbeidet og utvikle nye ideer og satsingsområder innen arbeidsfelt.

4.2. Oppfølgingsansvar:	Rådmann/ordfører
4.3. Tidsperspektiv:	Første samling i andre halvår 2019

5. Utvikling av reiselivsnæringen – og ”kvalitetsturisme”

5.1. Målsettingen: Alle aktører som har interesse for å utvikle eksisterende og fremtidige reiselivstiltak på Kvitsøy, inviteres til et prosjektarbeid. Målsettingen er å utvikle reiseliv på Kvitsøy med nye, spennende tiltak i tråd med Kvitsøys overordnede filosofi.

- 5.2. Oppfølgingsansvar: Rådmann/ordfører
5.3. Tidsperspektiv: Første samling i andre halvår 2019

6. Planlegging av næringsområdet Krågøy

6.1. Målsetting: Krågøy etter Rogfast representerer et betydelig utviklingspotensial innen næringsutvikling på Kvitsøy. Utviklingen må planlegges nøye og i god tid før Rogfast er realisert.

- 6.2. Oppfølgingsansvar: Ansatt/engasjert samfunnsutvikler – evt.
6.3. Tidsperspektiv: Oppstart mellom 2020, senest 2021

7. Merkevarerprosjekt «Kvitsøy Produkt»

6.1. Målsetting: Tydelig Merkevarerbeskrivelse, identitet og profilering av Kvitsøy og Kvitsøy produkter

- 6.2. Oppfølgingsansvar: Rådmann/ordfører
6.3. Prosjektansvarlig: Det foreslås å engasjere Kenneth Hansen
6.4. Tidsperspektiv: Oppstart – første halvår 2019

8. Styrke kommunale ressurser til nærings- og samfunnsutvikling

8.1. Målsetting: Siden Kvitsøy samfunns- og næringsutvikling står overfor store forandringer, kreves det ressurser og kompetanse å planlegge fremtiden og ikke minst realisere målsettingene. Kommunen har per i dag ikke nok ressurser til å gjennomføre et så omfattende arbeid. Kommunen må bruke ressurser til å håndtere disse utfordringene, i hvert fall i et tidsbegrenset prosjektarbeid.

- 8.2. Oppfølgingsansvar: Rådmann/ordfører
8.3. Prosjektansvarlig: Ansatt eller engasjert næringsliv- og samfunnsutvikler
8.4. Tidsperspektiv: Oppstart andre halvår 2020

Vedlegg til planen

1. Blaane AS/Kenneth Hansen peker spesielt på syv fokusområder
2. Powerpointpresentasjon fra Kenneth Hansen – vurderinger, ideer og anbefalinger for Kvitsøy kommune.
3. Link til regional «Regionalplan for næringsutvikling Rogaland 2011 – 2020»:

nregionalhttp://www.google.com/url?sa=t&rc=j&q=&esrc=s&source=web&cd=3&ved=2ahUKEwiy_Mm23bDeAhWrp4sKHV1AG8QFjACegQIBxAC&url=http%3A%2F%2Fwww.rogfk.no%2Fcontent%2Fdownload%2F977%2F12889%2Fversion%2F1%2Ffile%2FRegionalplan%2Bfor%2Bn%25C3%25A6ringsutvikling%2BRogaland.pdf&usg=AOvVaw1kxYhsNH-Ydq1023H-Me1k

4. Visjoner for næringsutvikling i fbm. med Rogfast – IPAX rapport bestilt av Kvitsøy kommune 2014